22.9.2025

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

TAE 2026
PI 35 ja luku 35.20.
HE 99/2025 vp
Ympäristövaliokunta

Timo Jaakkola
Mikko Friipyöli
23.9.2025

Ympäristöministeriön talousarvio 2026, yleiskuva

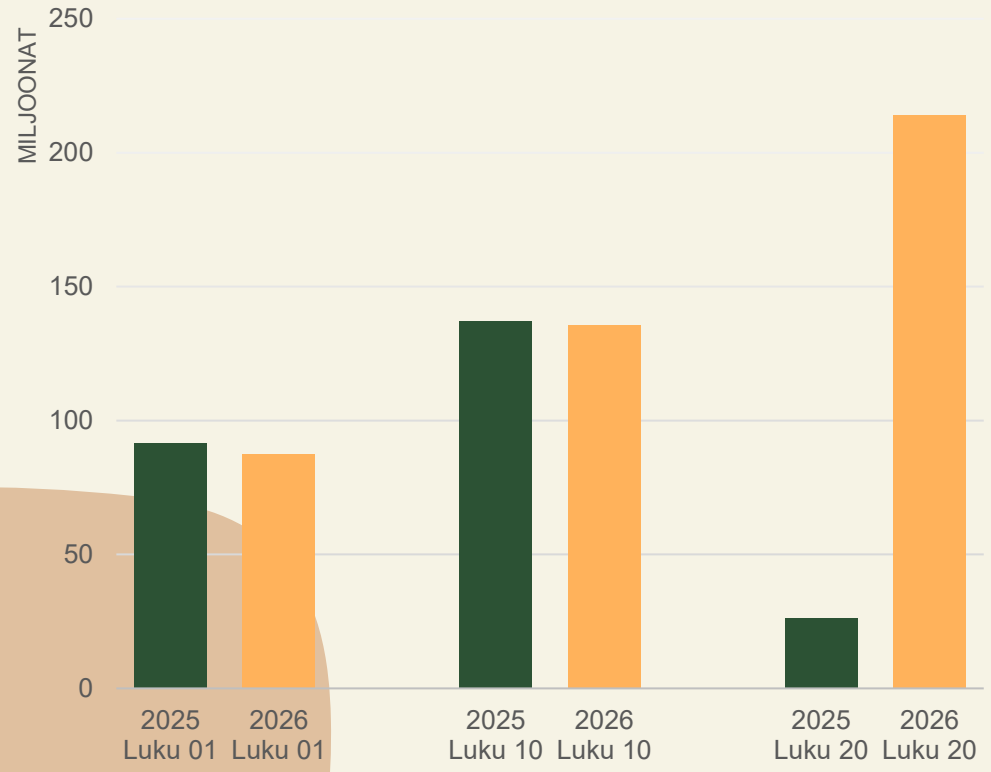

- Talousarvion keskeiset muutokset TA2025:een nähden:
  - Toimintamenoja vähentävät tuottavuusleikkaukset ja hankkeiden päättyminen, lisäyksenä Sykelle suuntautuvaa T&K-rahoitusta
  - Ympäristön- ja luonnonsuojelun rahoitus säilyy suunnilleen aiemmalla tasolla. Lisärahoitusta saadaan ympäristövahinkojen ehkäisemiseen mutta vesien suojelun rahoitus kokonaisuudessaan vähenee, samoin Metsähallituksen rahoitus tuottavuussäästöjen takia.
  - Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen –luvun rahoitus kasvaa merkittävästi, kun Valtion asuntorahaston tehtävät siirretään osaksi valtion budjettia. Myös InvestEU-ohjelman kansallinen rahoitusosuus kasvaa vuodelle 2026.

Pääluokka 35, yleistä

- Pääluokan 35 talousarvion kokonaissumma 493,5 milj. euroa, joka on 239 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa. Lisäyksestä n. 235 milj. euroa aiheutuu Valtion asuntorahaston toimintojen siirtämisestä hallinnonalan talousarvioon. Muut lisäykset kohdistuvat mm. tutkimushankkeiden rahoitukseen sekä palkkaratkaisun vaikutuksiin. Hallinnonalalle tuloutetaan Valtion asuntorahaston kassa, n. 2,3 mrd. euroa ja vuosittainen tulovirta.
- Pääluokkaan kohdistuu 8,2 milj. euroa tuottavuustoimenpiteitä. 0,1 milj, euroa on palautettu kehyksessä momentille 35.10.23.

Tuottavuussäästöt

Tuottavuussäästöt yhteensä (milj. euroa)*	2025	2026	2027	2028
Hallitusohjelma	1,200	2,800	6,700	6,700
Budjettiriihi syksy 2024	3,700	2,700	2,700	2,700
Säästöt kesä 2025	-	2,700	2,700	2,700
Yhteensä	**4,900**	**8,200**	**12,100**	**12,100**

Tuottavuussäästöjen kohdennus (milj. euroa)*	2025	2026	2027	2028
YM (sis. Varke)	0,560	1,750	2,400	2,400
Syke tm	0,330	2,160	3,670	3,670
MH tm	0,200	1,400	3,140	3,140
Muut momentit	3,810	2,890	2,890	2,890
Yhteensä	**4,900**	**8,200**	**12,100**	**12,100**

*) Vuosittaiset summat ilmaisevat vähennyksen ko. vuodelle vahvistettuun kehykseen.

- Tuottavuussäästöjä on kohdennettu hallinnonaloille tällä hallituskaudella kolmella eri päätöksellä. Säästöt kiristyvät asteittain ja vähentävät YM:n hallinnonalan rahoitusta yhteensä 12,1 milj. euroa.
- Säästöistä suurin osa - 76 % - on kohdennettu määräysten/ohjeistuksen mukaisesti toimintamenomomenteille ja 24 % muille momenteille.
  - Muiden momenttien suurin vähennys kohdentuu ympäristöhallinnon ohjaukseen ja kehittämiseen sekä lisäresursseihin
- Virastojen osuus (76 %) tuottavuussäästöistä on tarkennettuna seuraava:
  - YM 20 %
  - Syke 30 %
  - Metsähallitus 26 %.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2024 toteutuma/arvio	2025 arvio	2026 arvio
Hiilinegatiivinen Suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen			
— Helmi- ja METSO-ohjelmien edistyminen ympäristöministeriön hallinnonalalla vuoteen 2030, ohjelmien toimenpiteiden kokonaistavoitteesta keskimäärin saavutettu, %	66,3	71,0	33,4[1]
— Suomen kasvihuonekaasupäästöjen kokonaispäästöt ilman maankäyttösektoria, Mt CO_2-ekv.	41,4	38,8	37,0
Vihreä siirtymä on kasvun perusta			
— Materiaalien kiertotalousaste, %	5,5	6,0	6,0
— Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevien ympäristönsuojelulain mukaisten lupa-asioiden mediaanikäsittelyaika, kk	10,5	10	10
— Ympäristöliiketoiminnan liikevaihto, milj. euroa	47 800	48 000	48 200
Elinympäristöt ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa			
— Asuntoaloituksien määrä, kpl	18 000	22 000	27 000

1) METSO-ohjelman uusi kausi alkaa 2026, luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin.

Luku 35.01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

- Lukuun varataan 86,2 milj. euroa (91,4 Me v. 2025 ja 17 % pääluokan määrärahoista), Määräraha vähenee 6 % tuottavuustoimenpiteiden ja hankkeiden päättymisen vuoksi.
- 35.01.01 Ympäristöministeriön toimintamenomääräraha sisältää henkilöstö- ja osastojen toimintamäärärahan lisäksi myös päätöksentekoa palvelevien selvitysten, ICT-, arviointien ja tutkimuksen rahoituksen, kv. toiminnan ja Tukesille varatun erityismäärärahan.
- 35.01.04 Suomen ympäristökeskuksen määrärahoja kasvattaa 2 milj. euron lisäys luontotyyppi- ja ekosysteemitiedon uusien kustannustehokkaiden menetelmien kehittämiseen ja ennallistamisen tutkimukseen.
- Momentille 35.01.65 Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon varataan 2,025 milj. euroa.

Luku 35.20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

- Lukuun 35.20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen ehdotetaan 271,6 milj. euroa (26,1 Me v. 2025 ja 55 % pääluokan määrärahoista).
- Syynä kasvuun ovat Valtion asuntorahaston avustusten ja valtuuksien siirrot uusille momenteille 35.20.57 Valtion tukeman asuntokannan avustukset (smr 2 v) (80,6 Me, josta aiempina vuosina myönnettyjen avustusten maksatuksiin 60 Me) ja 35.20.58 Valtion tukeman asuntotuotannon valtuudet (arviomääräraha) (152 Me).
- Uudelle tulomomentille 12.35.61 Valtion asuntorahoituksen tulot on lisätty kertaluontoinen 2,3 mrd. euroa rahaston jäljellä olevan kassan tuloutusta ja 373 milj. euroa aravalainojen korkotuloja, lyhennyksiä, investointiohjelma ja takausmaksuja.
- Korjausavustukset vähenevät 6,985 milj. euroon (7,55 Me 2025), joka suunnataan pääosin hissien jälkiasennusten sekä vanhusten ja vammaisten asuntojen korjausten tukemiseen.
- InvestEU-ohjelman kansallisen rahoitusosuuden määräraha kasvaa 19,9 milj. euroon (5,8 Me 2025) ja momentti 35.20.33 Ohjelma pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen 4,65 milj. euroon (3,65 Me). Ko. ohjelmaan on varattu myös YM:n toimintamenoihin 0,35 milj. euroa.
- Asumisneuvontaan (35.20.31) varataan 2 milj. euroa.

Korkotukivaltuudet ja erityisryhmät

- Korkotukivaltuuksia valtion tukemaan sosiaaliseen asuntotuotantoon kohdennetaan 1,135 mrd. euroa (1,75 mrd. e, 2025) sekä takauslainavaltuuksia 300 milj. euroa ja asunto-osakeyhtiöiden perusparannuslainojen valtiontakauksia 100 milj. euroa. Valtaosa valtion tukemasta asuntotuotannosta kohdistetaan suurille kaupunkiseuduille.
- Erityisryhmien asuntojen rakentamista ja korjaamista tuetaan korkotukilainoituksen lisäksi 15 milj. euron (15 Me, 2025) investointiavustuksilla. Avustukset kohdennetaan erityisesti pitkäaikaisasunnottomien ja vammaisten asumisen tukemiseen siten, että vammaisten asumiseen liittyvät hankkeet turvataan.

ARA:n tehtävien siirto ja VAR:n lakkauttaminen

- Asuntorahasto esitetään lakkautettavaksi 1.1.2026. Lakkauttamisen yhteydessä asuntorahaston varat sulautettaisiin talousarvioon ja jatkossa tuet ja avustukset myönnettäisiin talousarvion menomomentilta.
- Asuntorahaston lakkauttamisesta linjasi talouspoliittinen ministerivaliokunta viime kesäkuussa. Lausuntokierros on päättynyt ja esitys annetaan eduskunnalle syksyn aikana.

Asuntomarkkinoiden ja rakennusalan tilannekuva 2025–2026

- Asuntorakentamisen kasvuodotukset ovat siirtyneet vuodelle 2026. Tänä vuonna asuntorakentamisen määrän arvioidaan olevan suunnilleen samalla tasolla kuin viime vuonna noin 18 000 – 19 000 asuntoa ja ensi vuodelle odotetaan lievää kasvua.
- Myymättömiä uusia asuntoja on edelleen suhteellisen paljon markkinoilla ja myös vapaarahoitteisten uusien vuokra-asuntojen tarjonta on korkealla tasolla.
- Väestön kasvun ja muuttoliikkeen arvioidaan lisäävän kysyntää kasvukeskuksissa tulevina vuosina. Samoin kuluttajien luottamuksen lisääntyminen ja ostovoiman kasvaminen voivat edistää asuntomarkkinoiden elpymistä.
- Korjausrakentaminen on vähentynyt ja nyt alalle ennustetaan hidasta kasvua. Koko rakennussektorille odotetaan muutaman prosentin kasvua, jota syntyy toimitilarakentamisesta, vihreän siirtymän investoinneista ja puolustukseen liittyvistä toimista, sekä maa- ja vesirakentamisesta.

Valtion tukema asuntotuotanto

- Valtion tukema asuntotuotanto on toiminut asuntorakentamista elvyttävästi vuosina 2023-2025
- Viime vuonna puolet asuntotuotannosta tuettua asuntotuotantoa, yhteensä 8 400 uuden valtion tukeman asunnon (ara-asunnon) rakentaminen ja 4 888 asunnon peruskorjaus.
- Vuonna 2025 laskeneiden kustannusten seurauksena arviolta 8 000 valtion tukemaa asuntoa.
- Rakentamista vauhditetaan vuonna 2026 nostamalla korkotukilainavaltuutta jo päätetystä 1 miljardista eurosta 1,135 miljardiin euroon ja lisäämällä takauslainojen myöntövaltuuksia 200 miljoonaan euroon.
- Tämä mahdollistaa arviolta 4 500–5 000 valtion tukeman asunnon rakentamisen vuonna 2026.

Kiitos

Timo Jaakkola
timo.jaakkola@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi